BİR KAŞIKÇI ELMASI BİR MÜCEVHER AMASYA..

Yazan: **Naci Konyar** - 6 Kasım 2009

Aydın Pelitli hocamın yazısında Amasya valimizin "Turizm yönünden ilimizin bir kaşıkçı elması, bir mücevher olduğunu ama tanıtımında bazı eksiklikler yapıldığını" belirttiği ve de 'Düşünüyorum, bu il bu tarihi konumu ve mirası ile değerini bilenlerin elinde yürüse ve sahip çıkılsa ne halde olurdu' şeklindeki kendi düşüncelerine de destek olmak üzere bu güzel şehir için biz de bir şeyler söylemek istedik…

Lise tahsilimizi 60'lı yıllarda bu ilde yaptığımız için Amasya'mızda mazi ile halin karıştığı mekânlara yabancı değiliz. Aşinayız. Bu şehrin yarım asırlık geçmişine ve muhtelif hallerine şahitlik ettik. O yıllarda tarihi eserlere bu gün önem verildiği kadar bir önem verilmezdi. Bimarhane o yıllarda at ve merkeplerin bağlandığı yıkık dökük bir haldeydi.

Bu gün Amasya'mız 7500 yıllık tarihi ile hemen, hemen her sokakta ben geçmişin dili, doğru sözlü şahidiyim diyen onarılmış tarihi eserleri ile müstesna bir şehrimiz…

Bu şehrin köprüsü, çeşmesi, camisi, külliyesi, bimarhanesi, ahşap binaları geçmişi; beton binaları ise işgalciliği ve soğukluğu ile günümüzü yansıtıyor.

Bizler mazinin bereketi bu tarihi eserleri görüp huzur bulurken, diğer taraftan bir mazi kıyımı gördüğümüzde üzülüyoruz…

Örneğin, Sel ağzında eski Bağkur binasının olduğu yer, eskiden Merzifon ve Taşova minibüslerinin kalktığı tarihi yapı yerle bir edilmiş yerine beton bir bina kondurulmuş.

Yalıboyu evleri gibi eski ve zarif Türk evlerinin koyun koyuna Yeşilırmak boyunca baş başa verdikleri bu mevkiin karşısına bu gizemli terkibin iklimini bozan kamu binaları dikilerek temaşa zevkine mani olunmuştur.

Bir milletin medeniyet çizgisine şahitlik edecek ölçüde bir eser olan Beyazıt Camii ve Külliyesi, anlayışsız bir zihniyetle bu muhteşem abidenin yanına yapılan belediye binasıyla nefessiz kalmış güzelim külliyenin çehresine taş ve tuğla yığınlarından bir maske takılmıştır.

Oysa atalarımız onu Yeşilırmak kenarında düz bir araziye inşa ederken, orada yaşayanların göz ve gönüllerine bir hatıra abide ikram gayesini düşünerek inşa etmişlerdi.

Yeşilırmak'ın kenarında heybetli görünüşü ile yükselen 15. asır şaheseri Beyazıt Camii ve külliyesinin karşısına alay eder gibi dikilen belediye binasını hangi mimari izanla savuna bilirsiniz…?

Yaşanmış örnekler vardır. Mesela İsviçre'de katedralin 1,5 km ilerisine bir bina yapılması düşünülmüş, katedralin heybeti bozulur düşüncesi ortaya çıkınca, kamu oyu yoklaması yapılmış, ekseriyetin olumsuz oy vermesi ile inşasından vazgeçilmiş. Biz ne yapmışız, yeter ki siyasi mehabetimize bir şey olmasın demişiz bir abidenin karşısına perde olacak binalar dikmişiz.

Şu bir gerçektir ki dünyanın hiçbir yerinde ecdat yadigârı olan bu şaheserler, abideler kamu binalarına feda edilmemiştir. Bilakis kamu binaları abidelere, tarihi eserlere göre tanzim edilmiştir.

Amasya gibi bir tarih hazinesini sinesinde barındıran bir şehrin idare sorumluluğunu üstüne almış makamların bir mirasyedi şuuruyla tarihi binaları yıkarak yerine kamu binası yapılması, onların sağını solunu taş binalarla kapatılması gibi bir duruma yabancı kalınmasını doğru bulmuyoruz bu sahipsizlik ve hamisizliğe üzülüyoruz…

Avrupa, tarihi yapıları bırakın tarihten silmeyi, beş on taştan ibaret saray ve mabet kalıntılarının etrafına duvarlar çekip, nöbetçiler dikerek bir teşkilâtın himayesine emanet ederken, onları turizme açık tutarken biz şehrin merkezindeki bir mimâri üslûbun sözcülüğünü eden tarihi yapıları kamu binalarını yapma adına kurban ediyoruz.

Eski eserlere reva görülen bu uygulamaların en azından geçmişe hürmetsizlik olarak değerlendiriyoruz. Bu uygulamaları turizm yönünden bir şehrin tanıtımında eksiklik olarak görüyoruz. Yoksa Amasya'mıza gelen turist kendi memleketinde her çeşidini tanıdığı modern binaları görmeye gelmiyor, tarihin mıknatısına takılıp eskinin cazibesine geliyor.

Şimdi tüm Amasya severler adına soruyoruz?…

Bir devrin yadigârı tarihi eserlerin etrafını saran ve eteklerine sokulan resmi ve özel binalar, beton yapıların yapımına müsaade eden ' YÜKSEK KURUL' gibi ülkenin imar kaderini elinde tutan bir kurumdan bu gibi mazi kıyımına sebep olan kararlar nasıl çıktı. Bu kararlar alınırken bu şehrin yaşayanlarına sorulmuş mudur?

Evet Amasya'mız turizm açısından sayın valimizin dediği gibi gerçekten bir kaşıkçı elması bir mücevherdir. Acaba Aydın hocamın dediği gibi değerimi bilinmiyor yoksa sahip mi çıkılmıyor?…

Ancak son yıllarda Amasya'mızda eskiyi yaşatma adına yapılan tarihi restorasyon çalışmalarını izliyoruz ve şehrimizde turizm alanında yapılanları olumlu adımlar olarak değerlendiriyoruz.

Beypazarı, Safranbolu, Edirne, Bursa tarihi mimarisiyle nasıl rağbet görüyorsa Amasya'mızda 7500 yıllık tarihi ve cazibe unsurları ile Türkiye'mizin mazi bereketi olmaya devam edecek bir turizm kenti olarak lâyık olduğu yeri alacaktır. Yeter ki değerini bilelim ve ona sahip çıkalım…

Yorum Ekle

Naci Konyar